

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

PSZ.IV.9521.1.1.2019

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w Kielcach
Oddział Obsługi Klienta

Wysl.
dnia 06.06.2019

L.dz. .... zał. ....
Podpis .....

pl

Kielce, dnia 31 maja 2019 r.

Biuro Podróży „Prima Tour” Sp. z o. o.

ul. Staszica 1

25-008 Kielce

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 10 d ust. 8 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 511 ze zm.), § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. Nr 230, poz. 1694 ze zm.), jak również art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) w dniu 22 marca 2019 r. została przeprowadzona kontrola problemowa organizatora turnusów rehabilitacyjnych pod nazwą: Biuro Podróży „Prima Tour” Sp. z o.o., ul. Staszica 1, 25-008 Kielce. Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w składzie:

- Ewa Kasperkiewicz - inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu kontrolującego na podstawie pisemnego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nr 208/2019, znak: PSZ.IV.9521.1.1.2019 z dnia 21.03.2019 r. wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia
- Katarzyna Kwiatkowska - inspektor wojewódzki, na podstawie pisemnego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli nr 209/2019, znak: PSZ.IV.9521.1.1.2019 z dnia 21.03.2019 r. wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia.

Zgodnie z § 21 ust. 2 ww. rozporządzenia, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości prowadzący kontrolę przekazuje wnioski i zalecenia zmierzające do ich usunięcia odpowiednio ośrodkowi lub organizatorowi turnusów rehabilitacyjnych.

Przedmiot i zakres kontroli obejmował w szczególności stwierdzenie prawidłowości realizacji turnusów rehabilitacyjnych organizowanych przy udziale środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na podstawie oceny ich przebiegu z uwzględnieniem programów turnusów, doboru kadry oraz miejsca realizacji tych turnusów, biorąc pod uwagę rodzaje turnusów oraz rodzaje niepełnosprawności lub dysfunkcji albo schorzeń uczestników tych turnusów. Kontrolą objęto turnusy organizowane w okresie od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia przeprowadzania kontroli.

Wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie zostało ocenione pozytywnie z uchybieniami. Ustalenia oraz szczegółowa ocena zostały zawarte w informacji o wynikach kontroli. Z uwagi na stan faktyczny stwierdzony w podmiocie kontrolowanym przedstawiam poniżej wnioski i zalecenia.

W trakcie kontroli stwierdzono uchybienia:

1. Nieprecyzyjne udokumentowanie realizacji zajęć objętych programem turnusu
2. Brak informacji o przebiegu turnusu dla uczestnika pani
3. Niepoprawna weryfikacja wyboru ośrodka lub organizatora w odniesieniu do 4 uczestników turnusu.

1. Nieprecyzyjne udokumentowanie realizacji zajęć objętych programem turnusu.

Zgodnie z art. 10d ust. 8 pkt 3 cyt. ustawy minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określa, w drodze rozporządzenia, m.in. warunki, jakie powinni spełniać organizatorzy turnusów i ośrodki, w których odbywają się turnusy, sposób oceny spełniania tych warunków i dokonywania wpisu do rejestrów oraz zasady prowadzenia rejestrów, mając na względzie zapewnienie odpowiedniego poziomu rehabilitacji. Stosownie do §12 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz.U. z 2007r. Nr 230, poz. 1694 ze zm.) organizator turnusów powinien m. in.

- Zapewnić łączny czas zorganizowanych zajęć indywidualnych i grupowych na turnusach w wymiarze nie mniejszym niż 6 godzin dziennie, a dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz osób z upośledzeniem umysłowym, w wymiarze nie mniejszym niż 7 godzin dziennie,
- Zapewnić zajęcia specjalistyczne związane z rodzajem danego turnusu i uwzględniające rodzaj niepełnosprawności lub rodzaj dysfunkcji albo schorzenia uczestników turnusu w wymiarze nie mniejszym niż 60% ogólnego czasu zorganizowanych zajęć dla uczestników turnusu określonych w programie tego turnusu.

Organizator przedstawił sprawozdanie z wykonania założeń programowych turnusu. Należy nadmienić, iż nie zawierało ono jednak wystarczających informacji dotyczących realizacji poszczególnych zajęć określonych w programie turnusu, co uniemożliwiało ocenę stopnia jego realizacji w danym dniu trwania turnusu.

Zalecenie:

W trakcie dalszej działalności zaleca się dokumentowanie realizacji programów turnusów rehabilitacyjnych organizowanych przez Biuro Podróży w sposób umożliwiający weryfikację stopnia realizacji danego programu turnusu oraz umożliwiający potwierdzenie zapewnienia uczestnikom turnusu łącznego czasu przeznaczonego na zorganizowane zajęcia indywidualne i grupowe stosownie do §12 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r. Nr 230, poz. 1694 ze zm.).

Dokumentami potwierdzającymi ww. działania mogą być: szczegółowy harmonogram zajęć wraz z określeniem czasu trwania poszczególnych zajęć indywidualnych i grupowych w każdym dniu turnusu i potwierdzeniem ich zrealizowania lub inny dokument/sprawozdanie, zawierający szczegółowy opis realizacji założeń programowych turnusu w rozbiciu na poszczególne dni wraz z harmonogramem

codziennych zajęć uwzględniającym wymagany przepisami prawa łączny czas zorganizowanych zajęć indywidualnych i grupowych.

Organizator powinien dysponować dokumentacją pozwalającą w sposób nie budzący wątpliwości określić, czy każdy z uczestników turnusu w pełni zrealizował program turnusu, w tym czy uczestniczył we wszystkich zajęciach przewidzianych w programie i przy zachowaniu wymaganego wymiaru czasowego tych zajęć stosownie do ww. przepisów prawa.

2. Brak informacji o przebiegu turnusu dla uczestnika pani [redacted]

Zgodnie z art. 10c ust. 7 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 511 ze zm.) organizator turnusów jest obowiązany do przesłania do właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie informacji o przebiegu turnusu w terminie 21 dni od dnia zakończenia turnusu, sporządzonej odrębnie dla każdego uczestnika korzystającego z dofinansowania ze środków PFRON. Stosownie do § 12 ust. 1 pkt 10 lit. f rozporządzenia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. Nr 230, poz. 1694 ze zm.) organizator turnusów rehabilitacyjnych powinien przechowywać kopię informacji o przebiegu turnusów. Organizator nie posiadał informacji o przebiegu turnusu dla jednego uczestnika, który przebywał na turnusie z dofinansowaniem z PFRON, tj. dla pani [redacted]. Pani [redacted] – specjalista ds. turystyki wyjaśniła, iż taka informacja na pewno była sporządzona i przesłana zgodnie z prawem do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, niestety przez nieuwagę nie została skserowana i nie dołączono jej do dokumentacji związanej z realizacją turnusu

Zalecenie:

W trakcie dalszej działalności zaleca się większą dbałość oraz dołożenie wszelkich starań w kompletowaniu wszystkich dokumentów, które zgodnie z ww. rozporządzeniem organizator jest w obowiązku przechowywać.

3. Niepoprawna weryfikacja wyboru ośrodka lub organizatora w odniesieniu do 4 uczestników turnusu.

Zgodnie z § 12 ust. 1 pkt 10 lit. b rozporządzenia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. Nr 230, poz. 1694 ze zm.) organizator turnusów rehabilitacyjnych powinien przechowywać informację o rodzaju niepełnosprawności uczestnika lub rodzaju schorzenia (dysfunkcji) tego uczestnika. Dotyczy to zarówno osób niepełnosprawnych przebywających na turnusie korzystających z dofinansowania ze środków PFRON, jak również osób pokrywających samodzielnie koszty uczestnictwa w turnusie. W powyższym przepisie nie określono rodzaju dokumentów potwierdzających rodzaj niepełnosprawności lub rodzaj schorzenia (dysfunkcji), które powinien przechowywać organizator turnusu rehabilitacyjnego. Ponadto, zgodnie z interpretacją Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24.09.2010 r., nr: BON-II-53241-287-2-EK/10: „(...)dokument taki powinien zawierać informację o konkretnym rodzaju schorzenia czy rodzaju niepełnosprawności. Tak więc informacja o stanie zdrowia uczestników turnusu, która zawiera jedynie opisy przebytych chorób i operacji, a nie zawiera konkretnego rodzaju schorzenia czy rodzaju niepełnosprawności nie może być dokumentem, o którym mowa w powyższym przepisie”. Biuro Pełnomocnika Rządu Do Spraw Osób Niepełnosprawnych w piśmie z dnia 29.09.2011r., znak: BON-II-52341-171-2-EK/11 stoi na stanowisku, iż: „(...)Najlepszym rozwiązaniem jest uzyskiwanie

przez organizatora tych informacji bezpośrednio od potencjalnych uczestników turnusu, bowiem tylko oni mogą swobodnie przekazywać i dysponować informacjami o swojej niepełnosprawności lub schorzeniach dysfunkcjach (...) organizator powinien ustalać z uczestnikami turnusu rodzaj dokumentów potwierdzających ich niepełnosprawność lub schorzenia, które osoba ta może udostępnić temu organizatorowi (np. kopia orzeczenia, kopia wniosku lekarskiego o skierowanie na turnus). Należy jednak pamiętać, iż powinny być to dokumenty jednoznacznie wskazujące rodzaj niepełnosprawności i rodzaj dysfunkcji uczestnika turnusu”.

Zgodnie z § 13 cyt. rozporządzenia organizator turnusów rehabilitacyjnych odpowiada za dobór uczestników, prawidłową realizację programów turnusów oraz miejsce ich realizacji, uwzględniając rodzaj niepełnosprawności lub schorzenia albo dysfunkcji uczestników. Opinia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Biura Pełnomocnika Rządu Do Spraw Osób Niepełnosprawnych z dnia 13.09.2012 r., znak: BON-II-52341-90-2-EK/12, mówi: „(...)podstawą wyboru przez osobę niepełnosprawną ośrodka i organizatora turnusu oraz weryfikacji wyboru dokonanego przez osobę niepełnosprawną są przede wszystkim te dysfunkcje lub schorzenia, z powodu których dana osoba została uznana za niepełnosprawną (a zatem najistotniejsze są informacje zawarte w orzeczeniu o niepełnosprawności), a w drugiej kolejności – informacje o dysfunkcjach lub schorzeniach określone we wniosku lekarskim(...)”. Nie oznacza to jednak, że można dowolnie dobierać schorzenia i dysfunkcje w zależności od tego, co jest łatwiejsze, dogodniejsze, bowiem MPiPS zaznacza, iż „(...)przy dokonywaniu wyboru (oraz weryfikacji tego wyboru) najistotniejsze jest ustalenie, która z dysfunkcji lub schorzeń ma istotny wpływ na funkcjonowanie tej osoby w środowisku zewnętrznym, w następnej kolejności ustalenie, z powodu których dysfunkcji (schorzeń) dana osoba wymaga rehabilitacji (...)”. Dopiero wówczas, gdy okaże się, że schorzenia występujące w orzeczeniu o niepełnosprawności, wniosku lekarskim i innych dokumentach dot. stanu zdrowia potencjalnego uczestnika turnusu, które nie są objęte zawiadomieniem o wpisie do rejestru organizatorów/ośrodków i jednocześnie nie mają istotnego wpływu na funkcjonowanie tej osoby w środowisku zewnętrznym, możliwe jest odstępianie od uwzględniania tych schorzeń przy dalszej weryfikacji. Jest to możliwe wyłącznie wówczas, gdy schorzenia takie nie są zawarte w § 2 ust. 2 cyt. rozporządzenia, na co także zwraca uwagę MPiPS w powołanej powyżej opinii, tj.: „(...) nie ma wymogu aby przy wyborze ośrodka i organizatora turnusu pod uwagę brane były wszystkie dysfunkcje czy też schorzenia wymienione w orzeczeniu o niepełnosprawności i wniosku lekarskim. Przy weryfikacji wyborów turnusów dokonywanych przez wnioskodawców należy brać pod uwagę rodzaje dysfunkcji i schorzeń wymienione w § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. Nr 230, poz. 1694)...” Należy bowiem pamiętać, iż w przypadku tych dysfunkcji ośrodek musi spełniać określone, bardzo szczegółowe warunki wymienione w rozporządzeniu w sprawie turnusów rehabilitacyjnych.

Biuro Podróży nieprawidłowo zweryfikowało wybór organizatora i/lub ośrodka w odniesieniu do 4 uczestników szczegółowo badanego turnusu rehabilitacyjnego, mianowicie:

- ✓   - z dokumentu zawierającego informację o rodzaju niepełnosprawności wynikało, że uczestnicy ci posiadali dysfunkcję określoną symbolem 12 – C, czyli całościowe zaburzenia rozwojowe. Organizator natomiast nie posiada uprawnień do przyjmowania na turnus osób z ww. schorzeniem. Osoby te uzyskały dofinansowanie z PFRON
- ✓ - z dokumentu zawierającego informację o rodzaju niepełnosprawności wynikało, iż uczestnik posiadał dysfunkcję określoną symbolem

10-N (schorzenia neurologiczne) oraz 04-O (choroby narządu wzroku). Organizator posiada uprawnienia do przyjmowania osób z chorobami neurologicznymi, jednak turnus był zorganizowany dla osób z upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną i padaczką. Oznacza to, że ww. osoba nie powinna brać w nim udziału, natomiast schorzenia narządu wzroku w ogóle nie mieszczą się w katalogu dysfunkcji wymienionych w zawiadomieniu o wpisie do rejestru organizatorów turnusów rehabilitacyjnych. Osoba ta również otrzymała dofinansowanie z PFRON

- ✓ [ ] - z dokumentu zawierającego informację o rodzaju niepełnosprawności wynikało, iż uczestnik posiadał dysfunkcję określoną symbolem 10-N (schorzenia neurologiczne), 05-R (schorzenia narządu ruchu) oraz 11-I (inne schorzenia, w tym: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, choroby układu krwiotwórczego i inne). Organizator nie posiada uprawnień do przyjmowania na turnus osób ze schorzeniem 11-I, w przypadku pozostałych wymienionych dysfunkcji zaistniała sytuacja podobna jak w przypadku pani [ ], że Organizator posiada uprawnienia do przyjmowania osób z chorobami neurologicznymi oraz narządem ruchu, jednak turnus był zorganizowany dla osób z upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną i padaczką, więc pani [ ] nie powinna w nim uczestniczyć. Osoba ta również posiadała dofinansowanie z PFRON.

Zalecenie:

W trakcie dalszej działalności zaleca się przestrzeganie dyspozycji zawartej w § 12 ust. 1 pkt 10 lit. b rozporządzenia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. Nr 230, poz. 1694 ze zm.), zgodnie z którą organizator turnusów rehabilitacyjnych powinien przechowywać informację o rodzaju niepełnosprawności uczestnika lub rodzaju schorzenia (dysfunkcji) tego uczestnika. Dotyczy to zarówno osób niepełnosprawnych przebywających na turnusie korzystających z dofinansowania ze środków PFRON, jak również osób pokrywających samodzielnie koszty uczestnictwa w turnusie.

Ponadto, w celu prawidłowego oraz zgodnego z uprawnieniami jednostki kontrolowanej doboru uczestników turnusu rehabilitacyjnego i miejsca realizacji tego turnusu, w trakcie dalszej działalności zaleca się przeprowadzanie poprawnej i wnikliwej weryfikacji wyboru ośrodka i organizatora turnusu rehabilitacyjnego dokonanej przez osoby niepełnosprawne. W szczególności istotnym aspektem jest zbadanie, która z dysfunkcji lub schorzeń potencjalnego uczestnika turnusu rehabilitacyjnego ma istotny wpływ na funkcjonowanie tej osoby w środowisku zewnętrznym, w następnej kolejności ustalenie, z powodu których dysfunkcji (schorzeń) osoba ta wymaga rehabilitacji. Ma to priorytetowe znaczenie w prawidłowym doborze uczestników turnusu oraz stanowi podstawę do tego, aby turnus zorganizowany był profesjonalnie, a osoby niepełnosprawne w nim uczestniczące osiągnęły maksimum korzyści w zakresie szeroko rozumianej rehabilitacji. Kwalifikując daną osobę niepełnosprawną na turnus rehabilitacyjny nie można z dokumentów dotyczących stanu zdrowia dowolnie dobierać schorzeń i dysfunkcji w zależności tylko od tego, co jest zgodne z posiadanymi uprawnieniami. Należy wziąć pod uwagę aktualnie dominujące dysfunkcje (czyli te mające wpływ na funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku zewnętrznym, z powodu których osoby te wymagają rehabilitacji) potencjalnego uczestnika i dopiero wówczas gdy są to schorzenia objęte zawiadomieniem o wpisie do rejestru zakwalifikować ją na stosowny turnus rehabilitacyjny. Wobec powyższego, występujące w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności, wniosku lekarskim i innych dokumentach dot. stanu zdrowia osoby niepełnosprawnej i jednocześnie nie objęte zawiadomieniem o wpisie

do rejestru organizatorów/ ośrodków informacje o dysfunkcjach (schorzeniach) można pominąć w procesie weryfikacji wyboru jedynie wtedy, gdy organizator przed zakwalifikowaniem osoby niepełnosprawnej na turnus, uzyska pisemne potwierdzenie tej osoby lub dodatkowy dokument świadczący o fakcie, iż nie jest to dysfunkcja dominująca oraz, że rehabilitacja powinna być skierowana na inne schorzenie. Przy czym należy pamiętać, iż dotyczy to wyłącznie schorzeń, które nie są zawarte w § 2 ust. 2 rozporządzenia MPIPS z 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. Nr 230, poz. 1694 ze zm.). Oznacza to, iż organizator przed potwierdzeniem możliwości uczestniczenia danej osoby niepełnosprawnej w wybranym przez nią turnusie, powinien wziąć pod uwagę wszystkie rodzaje niepełnosprawności wymienione w ww. przepisie prawa i kwalifikować na turnus wyłącznie osoby niepełnosprawne, których dysfunkcje mieszczą się w zakresie uprawnień posiadanych przez organizatora i ośrodek, bowiem w przypadku tych dysfunkcji ośrodek musi spełniać określone, bardzo szczegółowe warunki.

Przekazując powyższe wnioski i zalecenia, uprzejmie proszę o **poinformowanie Wojewody Świętokrzyskiego, o ich wykonaniu lub o przyczynach ich niewykonania.** Powyższą informację należy złożyć na piśmie **w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego** na adres:

Mariusz Pasek
Za-ca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia
Świętokrzyski Urząd Wojewódzki
Al. IX Wieków Kielc 3
25-516 Kielce

Jednocześnie nadmieniam, iż w myśl § 21 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. Nr 230, poz. 1694 ze zm.) ośrodek lub organizator **może zgłosić na piśmie umotywowane zastrzeżenia w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosków i zaleceń.** Zastrzeżenia zgłasza się w podanym wyżej terminie, licząc od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego na ww. adres.

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Mariusz Pasek

ZASTĘPCA DYREKTORA

..... WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

(zarządzający kontrolę)

20